

Številka: 540-02/16-7/

Datum: 3. 2. 2017

Na podlagi 42., 61. in 126. člena Poslovnika Državnega zbora je Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide kot matično delovno telo pripravil

POROČILO

k Predlogu zakona o osebni asistenci (ZOA), druga obravnava, EPA 1630-VII.

Odbor za delo, družino, socialne zadeve in invalide je na 35. seji 1. 2. 2017 kot matično delovno telo obravnaval Predlog zakona o osebni asistenci, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo in sprejetje predložila skupina poslank in poslancev, s prvopodpisano Ivo Dimic.

Pri delu Odbora so sodelovali: predstavnica predlagateljcev Iva Dimic, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z državno sekretarko Martino Vuk, predstavnica Zakonodajno-pravne službe mag. Andreja Kurent, predstavnica Državnega sveta mag. Darija Kuzmanič Korva, predstavnica Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije, Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije, Socialna zbornica Slovenije, Inštitut za socialno varstvo RS, Svet za invalide RS, Zavod za zdravstveno zavarovanje in dr. Andreja Črnak Meglič, državna sekretarka v kabinetu predsednika Vlade.

Na sejo so bili vabljeni tudi predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij:

- Zveza Sožitje
- Zveza za šport invalidov Slovenije - Paraolimpijski komite
- Zveza Sonček - Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije
- Zveza paraplegikov Slovenije
- Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije
- Zveza društev vojnih invalidov Slovenije
- Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenija
- Združenje multiple skleroze Slovenije
- Društvo distrofikov Slovenije
- Društvo paralizikov Slovenije
- Društvo revmatikov Slovenije
- Društvo študentov invalidov Slovenije
- Društvo gluhoslepih Slovenije "Dlan"
- Zveza delovnih invalidov Slovenije
- Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
- Zveza invalidskih društev ILCO Slovenija
- YHD - Društvo za teorijo in kulturo hendikepa

- Društvo Vita za pomoč po nezgodni poškodbi glave
- Društvo laringektomiranih Slovenije.

Odboru je bilo posredovano naslednje **gradivo**:

- Predlog zakona je objavljen na spletnih straneh Državnega zbora v Poročevalcu z dne 25. 11. 2016.
- Mnenje Vlade
- Mnenje Zakonodajno-pravne službe
- Predlogi in pripombe strokovne in zainteresirane javnosti so objavljene na spletni strani Državnega zbora.
- Mnenja in pripombe posameznikov so članice in člani prejeli v sistemu UDIS.
- Vloženi amandmaji kvalificiranih predlagateljev in Pregled amandmajev.

* * *

Zakonodajno-pravna služba (ZPS) je Predlog zakona preučila z vidika njegove skladnosti z Ustavo, pravnim sistemom in z zakonodajno-tehničnega vidika. Dala je pripombe splošne narave, med drugim glede obrazložitve členov in glede nejasnosti ali medsebojne neskladnosti nekaterih določb, besedilo po njihovem mnenju ne ustreza nomotehničnim pravilom; zakon bi bil jasnejši in nedvoumen z uporabo tehnologije, ki jo vključuje druga zakonodaja, pa tudi s sklicem in navezavo na zakone, na katere se sklicuje. ZPS je dala tudi konkretne pripombe, in sicer k vsem členom Predloga zakona.

Odbor je prejel tudi **mnenje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**, ki ga je na seji Odbora je predstavila mag. Darija Kuzmanič Korva, in predlog zakona podpira. Ugotavljajo, da ima zakon široko podporo, tako s strani odločevalcev kot s strani uporabnikov ter stroke. Komisija je posebej izpostavila, da predlog zakona, glede na vse dosedanje neuspešne formalne poskuse za sprejem zakona od leta 2010, pomeni zelo pomembno pridobitev za invalide. S tem država prevzema odgovornost in obveznost enakopravnega obravnavanja ranljivejše skupine državljanov. V izvajanje ukrepov za zagotavljanje pravice do osebne asistence, ki je komplementarna pravica, pa morajo biti prepletene vključene različne institucije na državni in lokalni ravni, nevladne organizacije, uporabniki in izvajalci, ki morajo medsebojno sodelovati v prizadevanju za uresničitev zakonskih ciljev.

V pripombah oziroma mnenjih zainteresiranih javnosti je bila večinoma izražena podpora sprejemu zakona, nekateri so dali konkretne pripombe k členom Predloga zakona, izraženo pa je bilo tudi stališče, da bi bilo bolje, da zakon v sodelovanju z invalidskimi organizacijami pripravi pristojno ministrstvo. Na predlog so se z mnenji in pripombami odzvali tudi Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, Društvo gluhoslepih Slovenije DLAN in Zveza društev vojnih invalidov Slovenije. Seznanjeni so z namenom predlagatelja, da v svojih amandmajih smiselno upošteva navedene pripombe in predlog zakona dopolni v nadaljevanju zakonodajnega postopka.

* * *

V poslovniskem roku so s strani kvalificiranih predlagateljev **amandmaje vložili**:

- Poslanska skupina Nove Slovenije k **1., 2., 3., 5., 6., 7., 8., za novi 9. a člen, k 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., za novo poglavje novi 24. a in 24. b člen, k 25., 26., 27., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35. in 36. členu**

- SMC - Poslanska skupina Stranke modernega centra, DeSUS - Poslanska skupina Demokratične stranke upokoјencev Slovenije, SD - Poslanska skupina Socialnih demokratov k: **9. in 26. členu.**

* * *

Predstavnica predlagateljev Iva Dimic je povedala, da se Predlog zakona osredotoča na uporabnike, ki živijo ali bi želeli živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe. Pogoј pa je še, da potrebujejo pomoč tudi do 24 ur na dan, najmanj pa 30 ur tedensko. Storitve osebne asistencе po predlogu vključujejo storitve za osebno pomoč, pomoč v gospodinjstvu, pri spremstvu in sporazumevanju. Predstavnica predlagateljev je poudarila, da je pri osebni asistenci uporabnik vedno navzoč in je tisti, ki vodi asistenta; seveda pa je treba zagotoviti dostojanstvo, tako uporabniku kot asistentu. Osebna asistenca uporabnikom omogoča kar največjo stopnjo neodvisnosti v odnosu do ožjega in širšega okolja. Po oceni Inštituta RS za socialno varstvo je v Sloveniji približno 250 ljudi, ki bi bili trenutno upravičeni do osebne asistencе. Potrebna sredstva za njeno izvajanje v višini približno osem milijonov evrov, kolikor se v ta namen namenja že zdaj, bo zagotovil državni proračun. Osebna asistenca danes ni omogočena enakomerno po celotnem območju države, prav tako pa tudi ne v potrebnem obsegu. Predlog je treba sprejeti tudi na podlagi Konvencije o pravicah invalidov, invalidske organizacije pa ga tudi v večini podpirajo.

Vlada v svojem **Mnenju** Predlogu zakona ne nasprotuje, saj se zaveda, da storitve osebne asistencе predstavljajo nepogrešljivo sredstvo za neodvisno življenje invalidov. Pokriva vsa področja življenja in mora biti prilagojena potrebam, željam in življenjskemu slogu vsakega uporabnika posebej ter je nepogrešljivo sredstvo za neodvisno in samostojno življenje najtežjih invalidov v skupnosti ter pomemben prispevek k deinstitucionalizaciji. Državna sekretarka v Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Martina Vuk je povedala, da predlog zakona podpirajo, njihovo ministrstvo pa že od leta 2009 dalje sofinancira programe osebne asistencе v obliki sofinanciranja zaposlitev osebnih asistentov. V letu 2014 je bil izveden prvi javni razpis na ministrstvu, z dodatnim javnim razpisom pa se je širilo tudi število subvencioniranih delovnih mest za osebne asistente. Ministrstvo trenutno sofinancira cca 353 osebnih asistentov v višini 760,00 EUR na posameznega asistenta. V programe je vključeno približno 1000 uporabnikov. Oba javna razpisa se bosta zaključila konec leta 2018.

Predstavnica ZPS je povedala, da so vloženi amandmaji predlagatelja delno upoštevali njihove pripombe. Mnenje ZPS je izdelano tako, da bi se sprejel zakon, ki bi jasno in določno opredelil vse njegove institute, ki bi bil notranje sistemski in koherenten. Izpostavila je, da so ostala neodgovorjena nekatera vprašanja iz mnenja, besedilo je težko razumljivo, saj obrazložitve večinoma zgolj povzemajo predlagane rešitve; zato je tudi možno različno razumevanje zakona. Poudarila je tudi, da je Ustavno sodišče v svojih odločbah večkrat opozorilo, da ima zakonodajalec pri urejanju te materije široko polje presoje, vendar pa je pri spreminjanju zakonodaje, ki določa pravice, treba upoštevati prepoved retroaktivnosti (če gre za urejanje za nazaj) in načelo varstva zaupanja v pravo, saj so varovane ne le pridobljene pravice, temveč pod določenimi pogoji, tudi pričakovane pravice, ki jih bo vzpostavil ta zakon, ko bo uveljavljen.

V razpravi, ki je potekala predvsem o **1. členu** Predloga zakona, je bilo izpostavljeno stališče, da je predlog zakona treba podpreti in da bo z njegovim sprejemom dano lepo sporočilo slovenskim invalidom. V načelu so vsi razpravljavci predlog zakona podpirali, izpostavljeno pa je bilo, da so za nekatere skupine invalidov pogoji za upravičenost do osebne asistencе neustrezni, z njimi pa se tako tudi nekatere uporabnike izključuje iz

kroga upravičencev. Z amandmajem (in spremembo amandmaja) k 9. členu, ki opredeljuje komunikacijski dodatek, pa je bilo predlagano, da se senzorno oviranim uporabnikom, tudi če ne bodo izpolnjevali pogoja potrebe po pomoči najmanj 30 ur tedensko in bodo starejši od 65 let, bodo pa izpolnjevali druge zahtevane pogoje, odobri osebna asistenca v obsegu sedem ur na teden, lahko pa izberejo tudi denarno nadomestilo. V nadaljevanju je bilo poudarjeno, da je prav, da bodo osebne asistente dobile tudi osebe z motnjami v razvoju, čeprav bo večina njih potrebovala zakonitega zastopnika. Težko delo bo imela tudi komisija na centru za socialno delo, prav tako bo zahtevna tudi izbira osebnega asistenta. Nekateri so menili, da bo nujna tudi poskusna doba za osebne asistente, prav tako pa mora imeti uporabnik dober odnos do asistenta. V nadaljevanju bo treba urediti tudi status družinskih pomočnikov, vprašanje pa je tudi, kaj bo s pričakovanim zakonom o dolgotrajni oskrbi; ne glede na vse pa so se vsi strinjali, da se predlog zakona podpre. Ob tem je bilo izraženo stališče predstavnika Poslanske skupine Združene levice, da bodo poskušali zakon v nadaljnji obravnavi popraviti, glede na to, da gre za tehnično zahteven zakon. Menil je, da mora država zagotoviti osebnega asistenta vsem invalidom, da je nesprejemljiva omejitev na 30 ur in omejitev na 65 let. Poklic osebnega asistenta je prekaren poklic, delajo samo za določen čas, plačilo je minimalno, saj je subvencija ministrstva premalo, zato je treba urediti tudi ta vprašanja. Predstavnica predlagateljcev je poudarila, da bodo člени odprti, tako da bo mogoče predlog zakona še izboljšati v nadaljevanju obravnave.

* * *

Odbor je **sprejel amandmaje:**

- Poslanske skupine Nove Slovenije k **1., 2., 3., 5., 6., 7., 8., za novi 9. a člen, k 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., za novo poglavje novi 24. a in 24. b člen, k 25., 26., 27., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35. in 36. členu**
- SMC - Poslanska skupina Stranke modernega centra, DeSUS - Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, SD - Poslanska skupina Socialnih demokratov k: **9. in 26. členu.**

* * *

Odbor je v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh členih Predloga zakona ter jih sprejel.

Glede na sprejete amandmaje je na podlagi prvega odstavka 133. člena Poslovnika Državnega zbora pripravljeno besedilo Dopolnjenega predloga zakona, v katerega so vključeni sprejeti amandmaji. Dopolnjen predlog zakona je sestavni del tega poročila.

Tina K. Premik
sekretarka Odbora

Uroš Prikl
predsednik

DOPOLNJEN PREDLOG ZAKONA**o osebni asistenci (ZOA)****I. Splošne določbe****1. člen
(vsebina zakona)**

S tem zakonom se ureja pravica do osebne asistencije in način njenega uveljavljanja, z namenom omogočiti posamezniku oziroma posameznici z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jo v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovala v družbi (v nadaljevanju: uporabnik) na vseh področjih življenja enake možnosti, večjo neodvisnost, aktivnost in enakopravno vključenost v družbo, skladno z določbami Konvencije o pravicah invalidov (Uradni list RS-MP, št.10/08).

**2. člen
(Člen je črtan.)****3. člen
(definicija osebne asistencije)**

- (1) Osebna asistencija po tem zakonu je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.**
- (2) Pri izvajanju osebne asistencije mora imeti uporabnik nadzor nad organizacijo in oblikovanjem storitev osebne asistencije glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje ter želje. V primeru nezmožnosti upravljanja z lastno asistenco, naloge uporabnika prevzame njegov zakoniti zastopnik.**
- (3) Kot osebna asistencija se šteje pomoč pri temeljnih dnevni opravilih in pomoč pri komunikaciji in obvezna prisotnost pri uporabniku v primeru najtežjih invalidnosti, pomoč pri podpornih dnevni opravilih, spremstvo, pomoč na delovnem mestu in izobraževalnem procesu ter pomoč pri drugih dejavnostih in aktivnostih, v katere je uporabnik vključen.**
- (4) Uporabniku je zagotovljena prosta izbira izvajalca osebne asistencije in osebnega asistenta.**

**4. člen
(načela osebne asistencije)**

Pri načrtovanju in izvajanju osebne asistencije se upoštevajo naslednja načela:

- spoštovanje dostojanstva in neodvisnosti uporabnika;
- pravica do svobode izbire in odločanja med postopkom uveljavljanja pravice do osebne asistencije in njenim izvajanjem;
- omogočanje vključenosti v družbo;
- individualna obravnava;
- zagotavljanje enakih možnosti ter dostopnosti.

5. člen (naloge države)

Država je dolžna:

- načrtovati razvoj osebne asistencije in razvijati dejavnost, jo usklajevati z drugimi področji socialne varnosti in sprejemati ustrezne zakonske podlage;
- zagotavljati pogoje in možnosti za enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistencije na območju Republike Slovenije;
- zagotavljati pogoje za izobraževanje in usposabljanje;
- zagotavljati sredstva za financiranje postopka za uveljavljanje pravice do osebne asistencije in izvajanje osebne asistencije.

6. člen (uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

- (1) V postopku uveljavljanja pravice do osebne asistencije se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če posamezna vprašanja v tem zakonu niso urejena drugače.
- (2) Dokumenti in dejanja za uveljavljanje pravic po tem zakonu so takse prosti.

II. Osebna asistencija

7. člen (upravičenci)

- (1) Vsakemu, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, ne glede na njegov dohodek ali premoženje, je zagotovljena osebna asistencija pod enakimi pogoji.
- (2) Do osebne asistencije je upravičen uporabnik, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
 - da zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri opravljanju aktivnosti, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
 - da je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
 - da je star od 18 do 65 let;
 - da živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;
 - da potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.
- (3) Uporabnik je glede na ugotovljene potrebe po prvi in peti alineji prejšnjega odstavka upravičen do enega ali več osebnih asistentov.
- (4) Če je upravičena oseba uveljavila pravico do osebne asistencije pred dopolnjenim 65. letom starosti, je lahko ne glede na tretjo alinejo prvega odstavka upravičena do osebne asistencije tudi potem, ko dopolni to starost. V tem primeru se ponovno oceni potreba po osebni asistenci in odloči o tej pravici.

8. člen (storitve osebne asistence)

(1) Storitve osebne asistence so:

a) storitve, namenjene osebni pomoči uporabnika:

- pomoč pri oblačenju in slačenju ter zagotavljanju ustrezne telesne temperature;
- pomoč pri uporabi stranišča oziroma pri odvajanju;
- kopanje in pomoč pri umivanju ter vzdrževanju osebne higiene;
- pomoč pri hranjenju in pitju;
- pomoč pri gibanju, posedanju, premeščanju, vstajanju ali nameščanju v ustrezen položaj;
- pomoč pri namestitvi, upravljanju in uporabi ortopedskih in tehničnih pripomočkov, vodenje in pomoč pri orientaciji slepe in gluhoslepe osebe;
- obvezna prisotnost pri uporabniku v primerih najtežje invalidnosti, ki zajema čas, v katerem osebni asistent ni neposredno angažiran pri katerih od zgoraj opisanih aktivnosti, je pa njegova prisotnost nujna;
- izvajanje storitev asistence na domu, ki so povezane z opravljanjem osnovne pomoči uporabniku (čiščenje dihalnih poti, dajanje injekcij, kateterizacija) in ne gre za akutna bolezenska stanja;
- priprava in dajanje zdravil;
- druge storitve, namenjene pomoči pri opravljanju opravil namenjenih osebni pomoči, določene s predpisom iz drugega odstavka tega člena,

b) storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevnih opravilih:

- pomoč pri pripravljanju hrane in kuhanju;
- pomoč pri čiščenju in vzdrževanju bivalnih prostorov (sesanje, pranje perila, likanje, brisanje prahu, čiščenje oken in tal, opravljanje drobnih hišnih opravil, idr.);
- pomoč pri oskrbi in negi otroka uporabnika/starša ob njegovi prisotnosti in navodilih;
- pomoč pri urejanju osebne dokumentacije;
- pomoč pri oskrbi hišnih ljubljencev;
- pomoč pri vsakodnevnih nakupih in nakupih predmetov trajne rabe;
- druge storitve, namenjene pomoči pri opravljanju podpornih dnevnih opravil, določene s predpisom iz drugega odstavka tega člena,

c) spremstvo:

- vodenje in pomoč pri orientaciji v prostoru;
- vožnja avtomobila (osebno spremstvo in osebni prevoz);
- pri vključevanju v športne, rekreacijsko športne in kulturne dejavnosti;
- pri ohranjanju zdravja v zdraviliščih in na drugih krajih;
- druga pomoč, ki se nanaša na spremstvo v situacijah, kjer uporabnik pri spremstvu potrebuje pomoč;
- druga pomoč, določena v predpisu iz drugega odstavka tega člena,

d) pomoč na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu:

- namestitvev opreme in pripomočkov ter delovnih in študijskih sredstev;
- pri urejanju in vodenju dokumentacije, branju in pisanju spremljanje na šolske in izven šolske aktivnosti ter spremljanje na izobraževanja in druge aktivnosti v okviru izobraževalnega ali delovnega procesa;
- pomoč pri uporabi informacijsko komunikacijske tehnologije;
- druga pomoč, ki se nanaša na delovni proces oziroma izobraževanje, ki ga opravlja uporabnik določena v drugem odstavku tega člena,

e) pomoč pri komunikaciji:

- pri branju besedil v prilagojenih načinih sporazumevanja (knjig, strokovne literature, časopisov, literature po izboru uporabnika);
- pri komunikaciji preko različnih informacijsko komunikacijskih tehnologij na zahtevo uporabnika;
- prenos vseh informacij iz in v okolje na zahtevo uporabnika;
- tolmačenje in prenos informacij uporabniku na podlagi slikovnega materiala.

(2) Podrobnejšo opredelitev storitev osebne asistencije določi minister, pristojen za invalidsko varstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

9. člen (komunikacijski dodatek)

Ne glede na neizpolnjevanje pogoja iz četrte alineje drugega odstavka 7. člena tega zakona, se lahko gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev osebne asistencije iz prejšnjega člena samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, tudi če ne izpolnjuje pogoja najvišje starostne meje iz druge alineje drugega odstavka 7. člena tega zakona, odobri osebna asistencija v obsegu 7 ur na teden. Uporabnik lahko namesto osebne asistencije izbere denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

9. a člen (osebna asistencija in druge storitve)

(1) Pravica do osebne asistencije se izključuje s celodnevno institucionalnim varstvom, družinskim pomočnikom in dolgotrajno bolnišnično obravnavo, ki jih urejajo predpisi s področja socialnega in zdravstvenega varstva.

(2) Pravica do osebne asistencije se ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistencije zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

(3) Pravica do osebne asistencije se ne izključuje s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravice do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistencije zmanjša za število ur vključenosti v te storitve.

III. Izvajalci osebne asistencije

10. člen (izvajalci osebne asistencije)

Osebno asistenco kot nepridobitno dejavnost lahko izvajajo dobrodelne organizacije, organizacije za samopomoč in invalidske organizacije, zavodi in samostojni podjetniki z vpisom v register iz 28. člena tega zakona na podlagi odločbe ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo.

11. člen (osebni asistent)

Osebni asistent je fizična oseba, ki opravlja osebno asistenco pri izvajalcu osebne asistencije na podlagi pogodbe o zaposlitvi po zakonu, ki ureja delovna razmerja ali po podjemni pogodbi ali pa kot samostojni podjetnik, če:

- je polnoleten,
- je poslovno sposoben,
- da iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih in

ima opravljeno usposabljanje po tem zakonu.

12. člen (pridobitev in izguba statusa izvajalca osebne asistencije)

(1) Izvajalec osebne asistencije iz 10. člena tega zakona pridobi status izvajalca osebne asistencije z vpisom v register iz 28. člena tega zakona na podlagi odločbe ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).

(2) Izvajalec osebne asistencije iz 10. člena tega zakona se vpiše v register izvajalcev osebne asistencije, če:

- ima zaposlenega strokovnega vodjo za izvajanje osebne asistencije, ki ima opravljen strokovni izpit po predpisih, ki urejajo področje socialnega varstva, v kolikor izvaja osebno asistenco za več kot 5 uporabnikov,
- mu ni bila s pravnomočno sodbo sodišča izrečena prepoved izvajanja storitev s področja socialnega varstva,
- ima za vodenje dela osebnih asistentov zaposlenega usklajevalca osebne asistencije, ki je končal vsaj visokošolski strokovni program, za vsakih nadaljnjih 20 uporabnikov,
- ima poravnane davke in prispevke.

(3) Izvajalcu osebne asistencije preneha status, če:

- preneha izvajati dejavnost osebne asistencije in o tem pisno obvesti ministrstvo v roku 15 dni po prenehanju opravljanja dejavnosti,
- preneha obstajati,
- ne izpolnjuje več pogojev iz prejšnjega odstavka in
- na podlagi sklepa strokovnega nadzora iz 31. člena tega zakona.

(4) V primerih iz prejšnjega odstavka minister izda odločbo o izbrisu izvajalca osebne asistencije iz registra izvajalcev.

IV. Izvajanje osebne asistencije

13. člen (izvedbeni načrt osebne asistencije)

(1) Izvedbeni načrt je pisni dogovor o storitvah osebne asistencije iz 8. člena tega zakona, ki jih uporabnik potrebuje glede na odločbo centra za socialno delo o

pravici do osebne asistencе, in ga skupaj pripravita uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in izbrani izvajalec osebne asistencе.

- (2) Izvedbeni načrt poleg storitev osebne asistencе, ki izhajajo iz odločbe, vsebuje tudi opredelitev vrste nalog, ki jih opravlja osebni asistent, izbiro enega ali več osebnih asistentov, ki bodo opravljali osebno asistenco pri uporabniku, terminski plan izvajanja osebne asistencе ter pravice in obveznosti uporabnikov, osebnih asistentov in izvajalcev.
- (3) Podpisani izvedbeni načrt izvajalec osebne asistencе pošlje v vednost koordinatorju storitev v skupnosti (v nadaljevanju: koordinator) pred začetkom izvajanja osebne asistencе za posameznega uporabnika ter ob vsaki novi odločbi, ki spreminja vsebino in obseg ur osebne asistencе.
- (4) Obrazec izvedbenega načrta določi minister.

14. člen (izvajanje osebne asistencе)

- (1) Osebna asistencа se opravlja v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih.
- (2) Osebni asistent je dolžan varovati osebne podatke in spoštovati zasebnost ter osebno integriteto uporabnika.

15. člen (obveza izvajanja osebne asistencе)

- (1) Izvajalci osebne asistencе morajo za uporabnike zagotavljati osebno asistenco v skladu z odločbo in izvedbenim načrtom.
- (2) Uporabnik in izvajalec osebne asistencе skupaj izbereta osebnega asistenta.
- (3) Uporabnik, osebni asistent in izvajalec osebne asistencе podpišejo dogovor o izvajanju storitev osebne asistencе iz 8. člena tega zakona.

16. člen (zamenjava izvajalca osebne asistencе)

- (1) Če osebni asistent ne izvaja del in nalog iz v odločbi določenih storitev osebne asistencе in izvedbenega načrta, lahko uporabnik zamenja osebnega asistenta oziroma izvajalca osebne asistencе.
- (2) V kolikor uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik glede osebnega asistenta postavlja zahteve, ki jih izvajalec ne more izpolniti in v odnosu do asistenta ne ravna v skladu z izvedbenim načrtom ali krši delovno ali kazensko zakonodajo, lahko izvajalec odstopi od izvajanja izvedbenega načrta in skupaj z uporabnikom ter koordinatorjem poišče drugega izvajalca.
- (3) V primeru iz drugega odstavka tega člena je izvajalec dolžan zagotoviti izvajanje osebne asistencе dokler se ne zagotovi njeno izvajanje z drugim izvajalcem.

17. člen**(spremljanje dela osebnega asistenta)**

- (1) Izvajalec osebne asistencе koordinatorju enkrat letno poroča o izvajanju osebne asistencе pri uporabniku, koordinator pa enkrat letno v skupnem poročilu poroča ministrstvu o izvajanju vseh storitev osebne asistencе, ki jih koordinira.
- (2) Minister določi vsebino in način poročanja o izvajanju osebne asistencе.

V. Programi usposabljanja

18. člen**(usposabljanje osebnih asistentov)**

- (1) Osebni asistent je dolžan, preden prvič izvajati osebno asistenco, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom.
- (2) Vsebina osnovnega usposabljanja je določena v drugem odstavku 19. člena tega zakona, praktičen del usposabljanja pa poteka pri uporabniku.
- (3) Oseba, ki uspešno zaključi usposabljanje, pridobi potrdilo o uspešno zaključenem usposabljanju, ki ga izda izvajalec usposabljanja.
- (4) Osebni asistent se mora na poziv izvajalca osebne asistencе vsako leto vsaj en delovni dan dodatno izobraževati za opravljanje osebne asistencе.
- (5) Podrobnejši program usposabljanja, pogoje za njegovo izvajanje in izbiro izvajalcev določi minister.

19. člen**(usposabljanje uporabnikov)**

- (1) Uporabnik osebne asistencе in njegov zakoniti zastopnik, če ga ima, sta dolžna, preden prvič koristita storitve osebne asistencе, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom.
- (2) Osnovna vsebina programa usposabljanja uporabnikov in zakonitih zastopnikov mora vsebovati: pravice, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov in zakona, ki ureja delovna razmerja, pomen osebne asistencе, odnos in komunikacija uporabnik – osebni asistent, pravice in obveznosti uporabnikov in osebnih asistentov ter izvajalcev osebne asistencе, varstvo in zdravje pri delu in seznanitev z etičnimi načeli v socialnem varstvu.
- (3) Uporabnik in zakoniti zastopnik, ki uspešno zaključita usposabljanje, pridobita potrdilo, ki ga izda izvajalec.
- (4) Podrobnejši program usposabljanja, pogoje za njegovo izvajanje in izbiro izvajalcev določi minister.

VI. Postopek uveljavljanja osebne asistencе

20. člen
(postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistencence)

- (1) O pravici do osebne asistencence odloča center za socialno delo, ki je krajevno pristojen po predpisih o socialnem varstvu.
- (2) Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik vloži vlogo za pridobitev pravice do osebne asistencence na pristojnem centru za socialno delo. Vloga mora vsebovati:
 - osebno ime vlagatelja, EMŠO, naslov prebivališča;
 - navedbo o invalidnosti ali telesni okvari;
 - navedbo o prejemanju dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči;
 - dokazila o izobraževanju ali zaposlitvi;
 - datum vložitve in podpis vlagatelja ali zakonitega zastopnika.
- (3) Odločba o pravici do osebne asistencence se izda na podlagi mnenja strokovne komisije centra za socialno delo (v nadaljnjem besedilu: komisija).
- (4) V odločbi iz prejšnjega odstavka mora biti vpisan zakoniti zastopnik, če ga uporabnik ima, natančno mora biti opredeljena vrsta storitev osebne asistencence, do katerih je uporabnik upravičen in obseg, v katerem se zagotavlja osebna asistencence.
- (5) O pritožbi zoper odločbo iz prejšnjega odstavka odloči ministrstvo. Pri odločanju o pritožbi ministrstvo lahko pridobi novo izvedensko mnenje.

21. člen
(Člen je črtan.)

22. člen
(Člen je črtan.)

23. člen
(ocena potreb po osebni asistencenci in izvedensko mnenje)

- (1) Komisija izdela mnenje o številu ur in vsebini osebne asistencence.
- (2) Mnenje iz prvega odstavka poda komisija v sestavi treh izvedencev, in sicer strokovnjaka s področja socialnega varstva, strokovnjaka s področja zdravstvenega varstva in predstavnika uporabnikov.
- (3) Člani komisije se imenujejo iz seznama oseb, ki so na seznamu ministrstva določeni za posamezno kategorijo oseb iz prejšnjega odstavka tega člena. Člane komisije imenuje center za socialno delo.
- (4) Predlog ocene potreb za obravnavo na komisiji pripravita skupaj koordinater in uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik. Predlog se pripravi na podlagi osebnega razgovora z uporabnikom ter po potrebi z njegovo socialno mrežo na domu uporabnika. Pri ocenjevanju vrste, vsebine in obsega potreb koordinater in

uporabnik uporabljata standardiziran ocenjevalni obrazec o aktivnostih, za katere uporabnik potrebuje pomoč ali jih sam sploh ne more opraviti.

- (5) Pravica do osebne asistencije je izražena v obsegu ur na teden.
- (6) Pri oceni potreb se določi obseg osebne asistencije, ki je v kombinaciji s podporno tehnologijo, prilagoditvami življenjskega in delovnega okolja in načrtovanjem fizičnega okolja brez grajenih ovir potrebna, da ima uporabnik enake možnosti izbire, kot jih imajo drugi državljani.
- (7) Komisija poda mnenje, v katerem upošteva:
- aktivnost uporabnika;
 - stopnjo potrebne pomoči;
 - njegov socialni status;
 - vpetost v družinsko življenje in drugo socialno okolje;
 - bivalne razmere, prilagojenost stanovanja in grajene ter komunikacijske ovire v bližnji okolici;
 - stopnjo preostalih zmožnosti, ki jih uporabnik ima za zadovoljevanje lastnih potreb.
- (8) Standardizirani ocenjevalni obrazec iz četrtega odstavka tega člena določi minister.

24. člen (poročanje)

- (1) Izvajanje osebne asistencije pri uporabniku preverja koordinator vsaj enkrat na leto oziroma po potrebi.
- (2) Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik mora koordinatorju in izvajalcu osebne asistencije sporočiti vsako spremembo, ki lahko vpliva na upravičenost do osebne asistencije, njen obseg ali obdobje prejemanja, takoj, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel. V primeru, da ta sprememba vpliva na širši ali ožji obseg izvajanja osebne asistencije, se ponovno odloča o pravici do osebne asistencije.
- (3) Način preverjanja določi minister.

VI a. Koordinator

24. a člen (koordinator)

- (1) Koordinator je oseba, ki je z namenom koordiniranja in organiziranja za posameznega uporabnika zaposlena na centru za socialno delo.
- (2) Koordinator:
- pomaga uporabniku pri pripravi predloga ocene potreb po osebni asistenci za obravnavo na komisiji;
 - spremlja izvajanje osebne asistencije.

24. b člen (pogoji za imenovanje koordinatorjev)

Koordinator mora, poleg pogojev določenih v zakonu, ki ureja socialno varstvo, za strokovnega delavca izpolnjevati še naslednja pogoja:

- ima opravljeno usposabljanje za osebne asistente iz 18. člena tega zakona;
 - ni pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora;
- iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih.

VII. Financiranje osebne asistence

25. člen

(cena ure storitve osebne asistence)

(1) Cena ure storitve osebne asistence se določi tako, da pokrije vse stroške, povezane z zaposlovanjem osebnih asistentov, ter stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistence.

(2) Pri izračunu cene ure storitve za izvajanje osebne asistence se upoštevajo predpisi, ki določajo metodologijo za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev.

26. člen

(financiranje osebne asistence)

(1) Za vsakega uporabnika pristojni center za socialno delo na podlagi odločbe iz 20. člena tega zakona pripravi individualni izračun financiranja storitve osebne asistence.

(2) Izvajalcem osebne asistence ministrstvo izplačuje enkrat mesečno za tekoči mesec, na podlagi izstavljenega zahtevka dvanajstino odobrenih sredstev za osebno asistenco. Sredstva se izplača najkasneje 10. v mesecu.

(3) V primeru, da je uporabnik upravičen do prejemanja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, se mu polovica tega prejemka nameni za sofinanciranje storitev osebne asistence.

(4) V primeru, da se uporabnik iz 9. člena tega zakona odloči za denarno nadomestilo, se mu denarno nadomestilo izplača kot razlika med dodatkom za pomoč in postrežbo oziroma drugimi denarnimi prejemki, ki jih prejema zaradi potrebe po tuji negi in pomoči ter celotnim denarnim nadomestilom, do katerega je upravičen.

(5) Enkrat letno se opravi poračun na podlagi realiziranega individualnega načrta, ki ga je potrdil koordinator osebne asistence.

(6) Sredstva za financiranje osebne asistence se zagotovijo v državnem proračunu.

(7) Natančnejši postopek izračuna in obrazec mesečnih zahtevkov določi minister.

VIII. Zbiranje podatkov za potrebe izvajanja osebne asistenc

27. člen**(zbiranje, obdelovanje in hranjenje podatkov za osebno asistenco)**

- (1) Za zbiranje, shranjevanje, posredovanje in uporabo podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov, ki so potrebni za izvajanje osebne asistenc, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, če ni s tem zakonom določeno drugače.**
- (2) Za namene razvoja in izvajanja osebne asistenc se podatki, ki so potrebni za načrtovanje vrste in obsega storitev osebne asistenc ter spremljanje doseganja kazalnikov uspešnosti, obdelujejo v obliki, ki onemogoča identifikacijo posameznika.**

28. člen**(register izvajalcev osebne asistenc)**

- (1) Za potrebe razvoja in izvajanja osebne asistenc ministrstvo vodi register o izvajalcih osebne asistenc.
- (2) Register iz prejšnjega odstavka vsebuje naslednje podatke:
 - zaporedno številko vpisa izvajalca osebne asistenc in številko odločbe o vpisu v register;
 - naziv in sedež izvajalca osebne asistenc;
 - ime odgovorne osebe in pravni status izvajalca;
 - datum začetka izvajanja osebne asistenc;
 - kontaktne podatke izvajalca;
 - datum izbrisa in številko ter datum odločbe o izbrisu iz registra izvajalcev osebne asistenc.
- (3) Podatki, vpisani v register, so javni.

29. člen**(evidenca uporabnikov osebne asistenc)**

- (1) Za potrebe odločanja o pravici do osebne asistenc, načrtovanje politike, spremljanja stanja ter za znanstvenoraziskovalne in statistične namene se vodi informatizirana zbirka podatkov o uporabnikih osebne asistenc in njihovih zakonitih zastopnikih in odločbah (v nadaljevanju: centralna zbirka podatkov). Centralna zbirka podatkov vsebuje naslednje podatke:**
 - osebne podatke uporabnika osebne asistenc in njegovega zakonitega zastopnika (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, rojstni podatki, naslov nudenja osebne asistenc, ime in priimek zakonitega zastopnika, če ga uporabnik ima);
 - vrsto invalidnosti;
 - dodatek za pomoč in postrežbo oziroma druge denarne prejemke, ki jih prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči;
 - številko in datum izdaje odločbe o priznanju pravice do osebne asistenc;
 - datum pričetka ter prenehanja izvajanja osebne asistenc;
 - storitve osebne asistenc, ki se mu nudijo;
 - odobrene ure osebne asistenc;
 - podatki o izvajalcu, ki mu nudi osebno asistenco.

- (2) Centralno zbirko podatkov iz prejšnjega odstavka obdeluje ministrstvo kot upravljavec centralne zbirke podatkov.
- (3) Podatki iz evidence uporabnikov osebne asistencije se hranijo deset let po preteku pravice do osebne asistencije, po preteku roka se arhivirajo.

30. člen (pridobivanje podatkov)

- (1) Podatki iz 29. člena tega zakona, ki so po tem zakonu potrebni za uveljavljanje pravice do osebne asistencije, se zbirajo neposredno od uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov iz 2. odstavka tega člena, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik mora centru za socialno delo dati vse podatke, o katerih pooblaščen organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.
- (2) Centri za socialno delo in ministrstvo podatke iz prvega odstavka tega člena brezplačno pridobivajo iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:
- Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (ime in priimek, EMŠO, državljanstvo prebivalca, ki uveljavlja pravice po tem zakonu, stalno ali začasno prebivališče, država bivanja, naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter datum prenehanja tega ukrepa, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa);
 - centrov za socialno delo – podatke o oblikah družbenega varstva po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, odločbo o pridobitvi statusa otroka s posebnimi potrebami, podatke o prejemnikih dodatka za nego otroka (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločbe, motnja v duševnem razvoju/slep ali slaboviden otrok/gluh ali naglušen otrok/gibalno oviran otrok/otrok z več motnjami);
 - Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke iz zbirke podatkov o uživalcih dodatka za pomoč in postrežbo (ime in priimek, EMŠO, datum priznanja pravice, vrsta potrebe po tuji pomoči in postrežbi in znesek dodatka za pomoč in postrežbo).
 - upravnih enot – podatke o vojnih invalidih (ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločbe o pravici do dodatka za pomoč in postrežbo).
- (3) Ob pridobivanju podatkov iz tega člena ni potrebno predhodno seznaniti oseb, na katere se podatki nanašajo.
- (4) Zaradi točnosti in ažurnosti podatkov iz 29. člena se lahko povezuje centralno zbirko podatkov ministrstva s centralnim registrom prebivalstva na podlagi enotne matične številke.

IX. Nadzor nad izvajanjem osebne asistencije

31. člen (nadzor)

- (1) Nadzor po tem zakonu obsega:

- nadzor izvedbenega načrta, ki ga izvajata pristojni center za socialno delo in izvajalec osebne asistencije;
- nadzor, ki ga izvaja socialna inšpekcija iz zakona, ki ureja socialno varstvo in;
- finančni nadzor, ki ga izvajata ministrstvo in Računsko sodišče Republike Slovenije.

(2) Za nadzor po tem zakonu se uporabljajo določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor na področju socialnega varstva.

X. Kazenske določbe

32. člen (prekršek uporabnika)

Z globo od 250 do 2.500 evrov se kaznuje za prekršek uporabnik po tem zakonu, če:

- v vlogi iz 20. člena tega zakona navaja neresnične podatke,
- ne sporoči podatkov iz 24. člena tega zakona, na podlagi katerih mu pravica preneha ali se mu zmanjša.

33. člen (prekršek pravne in fizične osebe, ki izvaja osebno asistenco)

- (1) Z globo od 250 do 2.500 evrov se kaznuje fizična oseba, ki izvaja storitve osebne asistencije, čeprav ni izvajalec osebne asistencije iz 12. člena tega zakona.**
- (2) Z globo od 2.500 do 10.000 evrov se kaznuje pravna oseba, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.**
- (3) Z globo od 250 do 2.500 evrov se kaznuje izvajalca osebne asistencije, če si namerno neupravičeno pridobi materialno korist na podlagi sporočanja neresničnih podatkov koordinatorju iz 17. člena tega zakona (10. člen).**
- (4) S kaznijo 250 do 2.500 evrov se kaznuje odgovorna oseba izvajalca osebne asistencije v primeru kršitev iz prejšnjega odstavka.**

XI. Prehodne in končne določbe

34. člen (roki za izdajo podzakonskih aktov)

- (1) Minister izda predpise iz tega zakona najkasneje do 30. junija 2018.**
- (2) Centri za socialno delo pričnejo s postopki za uveljavitev pravice do osebne asistencije z dnem uveljavitve podzakonskih aktov iz tega zakona.**

35. člen
(nadaljevanje izvajanja osebne asistencence)

Ne glede na določbo druge alineje prvega odstavka 7. člena tega zakona se upravičencu lahko dodeli pravica do osebne asistencence tudi po 65. letu starosti, če je bil že pred uveljavitvijo tega zakona kot uporabnik vključen v programe osebne asistencence, ki so se izvajali na podlagi razpisov ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo. V tem primeru se ponovno oceni potreba po osebni asistencenci in odloči o tej pravici.

36. člen
(začetek veljavnosti)

Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2019.